

Ersättningsperiod med smittbärappenning

Försäkringskassans ställningstagande

En ersättningsperiod med smittbärappenning börjar den första dagen som rätt till smittbärappenning finns.

Ersättningsperiodens första 14 dagar omfattar den första dagen som rätt till smittbärappenning finns följt av 13 sammanhängande dagar. Smittbärappenning behöver inte ha beviljats under dessa 13 dagar för att de, tillsammans med den första dagen, ska likställas med de första 14 dagarna i en sjukperiod enligt 28 kap. 5 § första stycket 1 socialförsäkringsbalken (SFB).

I ersättningsperioden ska även dagar när den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel räknas med även om någon rätt till smittbärappenning för dagarna inte finns. Men det gäller inte för den första dagen i ersättningsperioden. För den första dagen måste det finnas rätt till smittbärappenning med minst en fjärdedel. Utöver det kan arbetsförmågan vara nedsatt.

Smittbärappenning ska arbetstidsberäknas för anställda de första 14 dagarna i en ersättningsperiod.

Efter de första 14 dagarna i en ersättningsperiod ska smittbärappenning kalenderdagsberäknas.

Bakgrund

Behovet av ett rättsligt ställningstagande

En förutsättning för att smittbärappenning ska beviljas är att det utfärdats särskilda förhållningsregler för smittbäraren med stöd i smittskyddslagen (2004:168) eller att det finns beslut om avstängning från arbete med livsmedel enligt livsmedelslagen (2006:804).¹ Förhållningsreglerna tar sikte på att smittbäraren inte bör vistas på arbetet eller utföra vissa arbetsuppgifter med tanke på risken för smitta.

När en smittbärare ansöker om smittbärappenning har hen ofta fått ett läkarintyg eller annat underlag där läkaren har angett under vilken tid hen på grund av smitta eller risk för smitta inte bör vistas på arbetsplatsen. Ibland sammanfaller denna period med den period då den försäkrade måste avstå från förvärvsarbete på grund av dessa förhållningsregler. Då infaller rätten till

¹ Smittbärappenning kan även beviljas till den som genomgår läkarundersökning eller hälsokontroll för att klarlägga om hen är smittad av en allmänfarlig sjukdom, 46 kap. 5 § första stycket 2 SFB.

smittbärappenning samtidigt med den första dag som anges i läkarintyget eller underlaget. Men det behöver inte vara så.

Det kan hända att smittbäraren inte behöver avstå från förvärvsarbete under den tid som förhållningsreglerna, beslutet om avstängning från arbetsplatsen eller läkarintyget avser. Exempelvis kan arbetsgivaren ha gett hen tillåtelse att arbeta hemifrån. Det kan också vara så att smittbäraren bara arbetar enstaka dagar i veckan och inte skulle ha arbetat den dag som anges som första dag i läkarintyget. Det är inte helt ovanligt att smittbäraren både kan ha ansökt om sjukpenning och smittbärappenning. Om smittbäraren har nedsatt arbetsförmåga på grund av smittan kan hen inte få smittbärappenning (46 kap. 3 § 1 SFB).

De ovanstående situationerna aktualiserar bland annat följande frågor:

- När infaller den första dagen i en ersättningsperiod med smittbärappenning? Är det första dagen för förhållningsreglerna eller avstängningen eller är det första dagen då smittbäraren har rätt till smittbärappenning?
- Är bestämmelserna om de första 14 dagarna i en sjukperiod tillämpliga ifråga om smittbärappenning?
- Är det bara dagar med beviljad smittbärappenning som ingår i ersättningsperiodens första 14 dagar?
- Kan även dagar då den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel ingå i de första 14 dagarna?
- Kan de första 14 dagarna i en ersättningsperiod sträcka sig över en tidsperiod som överstiger 14 dagar?
- Ska smittbärappenning arbetstidsberäknas eller kalenderdagsberäknas under ersättningsperioden?

Det finns visserligen ett rättsligt ställningstagande som mer generellt reglerar frågan om ersättningsperioder och när dessa börjar och avslutas (FKRS 2016:4 *Ersättningsperiod vid anmälan om höjd inkomst och beslut om sjukpenninggrundande inkomst [SGI] för förfluten tid*). Där besvaras dock inte alla de här redovisade frågorna.

Då frågorna inte har något klart svar i lag, förarbeten eller praxis behövs ett rättsligt ställningstagande.

Överväganden

Ersättningsperioden påbörjas när rätt till smittbärappenning uppkommer

I det rättsliga ställningstagandet FKRS 2016:4 anges att en ersättningsperiod för en rad dagersättningar, däribland smittbärappenning, påbörjas den dag när rätten till förmånen uppstår. Även om det rättsliga ställningstagandet är skrivet med utgångspunkten att en ny sjukpenninggrundande inkomst ska fastställas på grund av ändrade förhållanden har Försäkringskassan där angett sin principiella uppfattning om när en ersättningsperiod ska anses påbörjad. Det som sägs i det rättsliga ställningstagandet gäller alltså fortfarande.

Att en ersättningsperiod med smittbärappenning ska anses påbörjad den dag när rätten till smittbärappenning uppstår innebär att det krävs att smittbäraren

har ansökt om smittbärappenning. Om smittbäraren därefter bedöms uppfylla villkoren för smittbärappenning uppstår rätt till smittbärappenning. Den första dag som smittbärappenning kan betalas ut utgör därmed den första dagen i en ersättningsperiod med smittbärappenning (jämför FKRS 2016:4).

Eftersom en förutsättning för rätten till smittbärappenning är att smittbäraren avstår från förvärvsarbete kan den första dagen i en ersättningsperiod med smittbärappenning *inte* vara en dag då smittbäraren till exempel arbetar hemifrån. Den första dag som anges i läkarintyget eller underlaget för smittbärappenning har alltså ingen självständig betydelse för frågan vad som är ersättningsperiodens första dag.

Bestämmelserna om sjukperiod är tillämpliga på smittbärappenning

Enligt 46 kap. 14 § SFB lämnas smittbärappenning med ett belopp som motsvarar den försäkrades sjukpenning på normalnivån enligt 28 kap. Sett utifrån ordalydelsen skulle man kunna dra slutsatsen att bestämmelsen bara tar sikte på smittbärappenningens storlek och inte i övrigt gör de många beräkningsbestämmelserna avseende sjukpenning tillämpliga på smittbärappenningen. I bestämmelsens föregångare och förarbetsuttalandena finns dock stöd för att 46 kap. 14 § SFB kopplar smittbärappenningen närmare till sjukpenningens bestämmelser om sjukperiod än vad ordalydelsen antyder.

I 4 § lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare (LES) fanns föregångaren till 46 kap. 14 § SFB. 4 § LES stadgade att smittbärappenning beviljas med ett belopp som motsvarar smittbärarens sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Sjukpenningens karensdagar gällde dock inte smittbärappenning enligt ett uttryckligt stadgande (jämför även prop. 1992/93:31, s. 58). Bestämmelsen hade ett vidare tillämpningsområde än bara beloppet på smittbärappenningen och innebar bland annat att smittbärappenning kunde ingå i sjukperiodens första 14 dagar (prop. 1988/89:112, s. 48).

När socialförsäkringsbalken infördes den 1 januari 2011 togs hänvisningen till lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) naturligtvis bort eftersom AFL upphävdes. Hänvisningen till sjukpenning på normalnivå kommenterades inte närmare i förarbetena till socialförsäkringsbalken. Bestämmelsen i 46 kap. 17 § SFB bör därför ges samma innebörd som 4 § LES.

Försäkringskassan anser att socialförsäkringsbalkens bestämmelser om sjukperiod i förekommande fall bör tillämpas analogt på de första 14 dagarna i en ersättningsperiod med smittbärappenning. Både bestämmelserna om definition av sjukperiod och beräkningsmetoden under sjukperiodens första 14 dagar ska alltså tillämpas ifråga om smittbärappenning.

Enligt 27 kap. 26 § SFB anses som sjukperiod bl.a. tid då en försäkrad i obruten följd lider av sjukdom som avses i 27 kap. 2 § SFB eller har rätt till sjukpenning. Det krävs alltså inte att sjukpenning beviljas för att det ska röra sig om en sjukperiod utan det är tillräckligt att en försäkrad lider av en sjukdom som sätter ned arbetsförmågan med minst en fjärdedel.

I detta rättsliga ställningstagande har vi slagit fast att en ersättningsperiod med smittbärappenning inleds den dag då rätt till smittbärappenning uppstår. För de övriga 13 dagarna under ersättningsperiodens första 14 dagar är det tillräckligt att smittbäraren har ett intyg eller underlag med förhållningsregler som har sin

grund i smittskyddslagen (2004:168). Detsamma gäller om smittbäraren för dessa 13 dagar fått ett beslut om avstängning enligt livsmedelslagen (2006:804). Detta får anses ligga i linje med att en sjukperiod löper så länge en försäkrad har en sjukdom som sätter ned arbetsförmågan med minst en fjärdedel och att det inte krävs att sjukpenning beviljas under sjukperioden.

När en ersättningsperiod inleds med smittbärappenning ska de 13 följande dagarna räknas i en följd i förhållande till den första dagen. De första 14 dagarna i en ersättningsperiod kan alltså *inte* sträcka sig över en tidsperiod som överstiger 14 dagar. Detta har betydelse för om dagar i en ersättningsperiod ska arbetstids- eller kalenderdagsberäknas.

I de första 14 dagarna ingår även dagar då arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel

Det förekommer att en försäkrad en dag kan vara berättigad till smittbärappenning och en annan dag kan ha rätt till sjukpenning. Det beror på att en smitta ibland kan påverka arbetsförmågan och då ska sjukpenning beviljas (jämför 46 kap. 3 § 1 SFB). En följd av att bestämmelserna om de första 14 dagarna i en sjukperiod även är tillämpliga på smittbärappenning blir att de första 14 dagarna även kan bestå av dagar då arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel (jämför även prop. 1988/89:112, s. 48).

Smittbärappenning ska arbetstidsberäknas för anställda under de första 14 dagarna i en ersättningsperiod

Enligt 28 kap. 5 § SFB ska sjukpenning arbetstidsberäknas under de första 14 dagarna i en sjukperiod. Med arbetstidsberäknad sjukpenning menas sjukpenning som lämnas bara för timmar eller dagar när den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat (28 kap. 3 § andra stycket SFB). Med kalenderdagsberäknad sjukpenning menas ersättning som lämnas alla dagar i veckan oavsett om den försäkrade skulle ha utfört förvärvsarbete eller inte (28 kap. 3 § första stycket SFB).

Anställda som får smittbärappenning ska få ersättningen arbetstidsberäknad de första 14 dagarna. Därefter ska smittbärappenningen kalenderdagsberäknas (jämför prop. 1988/89:112, s. 29).

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

27 kap 2 och 26 §§ SFB, 28 kap. 3–6 §§ SFB, 46 kap. 3 och 5 §§, 46 kap.14–17 §§ SFB.

Prop. 1988/89:112, prop. 1992/93:31

Försäkringskassan

Ingrid Utne

Beslutsfattare

Carl Johan Hardt
Föredragande